

Tiltai, jungiantys karininkus ir seržantus

Ką tik baigusiam Lietuvos karo akademiją jaunam karininkui nelen-gva apsiprasti naujoje tarnybos vietoje. Pasikeitusi aplinką, reikalavi-mai, nauji žmonės ne vienam jaunuoliui sukelia stresą. Šioms pro-blemoms neliko abejingi Lietuvos kariuomenės vyriausieji puskarininkiai ir niekieno neraginami surengė susitikimą su paskutiniojo kur-so kariūnais.

Puskarininkų vaidmuo

„Iš generolų, dalinių vadų gauname žinių apie tai, kad atėjus į padalinį jaunam karininkui neretai tarp jų ir seržantų prasideda trintis, jie sunkiai supranta vienas kitą, visa tai trukdo įgyvendinti bendras užduotis. Tuomet jiems geriausiai galėtų padėti vyriausiasis dalinio puskarininkis“, – pasakojo Lietuvos kariuome-nės vyriausiasis puskarininkis Saulius Baldauskas. Susitikime su kariūnais jis papasako-jo, koks turės būti vyriausiasis puskarininkis: „Patyręs, išsilavinęs karys, artimiausias eilinio ir karininko pagalbininkas, puikiai suprantantis tarnybos niuansus. Todėl sąveika tarp šių grandžių yra būtina, juk ne veltui sakoma, kad karininkai – kariuomenės smegenys, o seržan-tai – stuburas. Mūsų seržantai įgijo daug patir-ties misijose ir tarptautinėse pratybose, įgijo karinį išsimokslinimą šalies bei užsienio moky-klose, todėl jų, kaip būsimųjų vadų, tikslas – panaudoti jų patirtį, teisingai ją pritaikyti tar-nyboje. Netgi daug matę ir girdėję generolai įsiklauso į patyrusių puskarininkių žodžius“.

Mokymo ir doktrinų valdybos vyriausiasis puskarininkis Gvidijus Nagulevičius būsimuo-sius karininkus supažindino su seržantų ir puskarininkių rengimu: „Jums, kaip būsi-miems vadams, būtina susipažinti su persona-lo išsilavinimu ir pasiruošimu. Reglamentuo-jantys šią tvarką dokumentai – Krašto apsau-gos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos krašto apsau-gos ministro 2005-ųjų metų rugpjūčio 11 d.

Sąveika tarp karininkų ir seržantų būtina, juk vieni – kariuomenės smegenys, kiti – stuburas.

Būsimiems karininkams teks mokytis sutarti su pavaldiniais.

įsakymas Nr. V – 1034 „Dėl aukštesnių laipsnių suteikimo seržantams ir puskarininkiams tvarkos aprašo tvirtinimo bei Lietuvos kariuomenės vado 2004-ųjų metų sausio 13 d. įsakymo Nr. V – 20 „Dėl KAS seržantų ir puskarininkių rengimo tvarkos patvirtinimo“. Nustatyta, kad atrankoje aukštesniam laipsniui gauti taikos metu dalyvauja kariai, išstarnavę profesinėje karo tarnyboje: eiliniai ir grandiniai – daugiau nei tris mėnesius, j. seržantai ir seržantai – ne mažiau kaip vienerius metus, vyr. seržantai,

viršilos – daugiau nei dvejus metus, o j. puskarininkiai ir puskarininkiai – daugiau nei trejus metus. Atrankoje aukštesniam laipsniui gauti dalyvauja kariai: išstarnavę įstatymais nustatyta laiką, teigiamai įvertinti kasmetinėje karių atestacijoje, neturintys galiojančių drausminių nuobaudų, mokantys anglų kalbą atitinkamu lygiu, jei šis reikalavimas yra ministro patvirtintame pareigybių sąrašė, turintys nustatyto lygmens leidimą dirbti su slapta informacija, galiojančią medicininę pažymą, kad yra tinkami profesinei

karo tarnybai, išlaikę fizinio pasirengimo testus ir turintys einamoms pareigoms nustatytą išsilavinimą. Aukštesnis laipsnis suteikiamas laikantis šių sąlygų: j. seržantams, seržantams – baigusiems I pakopą arba kariuomenės vado įsakymu prilyginus šią pakopą, vyr. seržantams, viršiloms (laivūnams) – baigusiems II pakopą arba kariuomenės vado įsakymu prilyginus šią pakopą, j. puskarininkiams, puskarininkiams – baigusiems III pakopą arba kariuomenės vado įsakymu prilyginus šią pakopą, vyr. puskarininkiams – baigusiems IV pakopą arba kariuomenės vado įsakymu prilyginus šią pakopą.“

Patyrusių „vilkų“ patarimai

Psk. Arūnas Birbalas – Lauko pajėgų vyriausiasis puskarininkis. Pasak jo, vis dar kyla

bėdų dėl bendravimo tarp karininkų ir seržantų bei sutarimo tarpusavyje – juk žmonės yra skirtingi ir ne visuomet tie santykiai yra geri. Šnekant su karininkais (ypač su jaunesniais) paaiškėjo, kad seržantams kartais pritrūksta mandagumo ir diplomatijos – tenka tokius rūpesčius spręsti. Neretai seržantui reikia padėti, kai jis prisipažįsta negalintis tarnauti – nesutaria su kolegomis ar viršininkais. Kartais charakterio ypatybės pakiša koją. Susitikime su būsimaisiais karininkais lauko pajėgų puskarininkis pasidalijo savo apmąstymais ir patarimais: „Dėl kokių tikslų privalomosios karo tarnybos kariai ateina į kariuomenę? Paprastai didžiausi jų lūkesčiai – sustiprėti fiziškai. Dažnai šio faktoriaus jauni karininkai neišnaudoja. Taigi jums patarčiau tuo užsiimti – tegu seržantai su kariais ir sportuoja, juk didesnis fizinis krūvis bus tik į naudą visiems, bus mažiau

Sportas – svarbiausias veiksnys, suartinantis eilinius, seržantus ir karininkus.

drausmės pažeidimų. Tą patį norėčiau pasakyti ir apie seržantus – imkitės iniciatyvos ir daugiau dėmesio skirkite sportui, tegul ir burbės daugelis ar net keiks, vėliau tai taps įpročiu, suartinančiu jus visus. Paprastai visi seržantai aptarinėja savo vadus, tačiau tas, kuris kartu sportuoja, išnaudoja fizinį potencialą, daug reikalauja iš kitų, pagaliau pradėdamas vertinti ir vadinti griežtu, bet teisingu“. Patyręs Lietuvos kariuomenės karys psk. A. Birbalas perspėjo būsimuosius vadus: „Galbūt nemaloniasis įvykiai, kurie laukia jaunų būrio vadų leitenantų – tai nelaimingi atsitikimai. O jų kariuomenėje neišvengsi. Tuomet užverda košė, prasideda teisinės bazės nagrinėjimas, todėl nuoširdžiai patariu – susipažinkite su įstatymais, reglamentais, išstudijuokite juos, nes esate atsakingi už žmonių sveikatą. Čia patys geriausi jūsų pagalbininkai – seržantai, būrininkai. Visuomet kreipkite dėmesį į tai, ką karys gali daryti ir ko ne. Tai ateityje jums pravers“. Kodėl atsiranda trintis tarp seržantų ir jaunų karininkų? Pasak psk. A. Birbalo, nereta situacija, kai tik į dalinį atėjęs jaunas vadas nusistatęs pasirodyti itin griežtas, tikėdamasis taip neleisti vėliau „užsisėsti“ ant kupros. „Atėjo jaunas žmogus, išsitraukė kardą ir pradėjo švaistyti. Gal jums ir pasiseks įvesti savo tvarką, tačiau prarasite ramybę. Jūsų pavaldinių daug – jų dauguma, todėl nepamirškite patarimo apie fizinį lavinimą. Tačiau privalome prisiminti, kad kiekvienas yra žmogus, įvertinti pavaldinių savybes. Pastebėjau, kad į kolektyvą įsilieti tiems, kurie turi hobių ir gali susirasti bendraminčių, yra lengviau“. Baigdamas A. Birbalas pabrėžė – seržantai nemėgsta kalbėti, juos sunku pasikviesti atvirai pasikalbėti, jie greičiau daro nei kalba. Retas iš jų kelias su savo problemomis pas vadą. Todėl čia jauniems karininkams gali padėti dalinių vyriausieji puskarininkiai: „Jie pasidalins su jumis patarimais. Šie žmonės yra tarsi žaibolaidžiai, gėsinantys žemesnės grandies vadų ir karininkų konfliktus. Dirbsiantiems štabuose iš tiesų bus lengviau sutarti – čia žmonės sąmoningesni.“

Pokalbyje dalyvavęs plk. Aleksandras Kucharevas pritarė: „Atėjęs į dalinį, iš pradžių tapsite neformaliu lyderiu. Siekite neformalaus lyderio pozicijos. Tokie santykiai vyrauja visais lygiais. Vadas, kuris logiškai mąsto, tik atėjęs, neturi laužyti esamos sistemos. Kai pabūsime, apsiprasite, tuomet galėsite teikti siūlymus ir ką nors keisti. Jūs būsite atsakingi ir už kitus žmones – dirbsite su atėjusiais iš gatvės vaikais. Pakvieskite pavaldinius į diskusijas, kaip tai geriau padaryti, leiskite seržantams kalbėti, bandykite surasti savo vietą. Juk diskusijų metu įgausite patirties. Tačiau patariu – kartais mokėkite ir patylėti“.

Kai kariuomenė tampa šeima

Dėl tarnybos kariai neretai aukoja ir šeimą, ir draugus, ir pomėgius...

„Džiaugiuosi, kad matau jus ir daugelį pažįstu iš sporto varžybų, – kreipėsi į susirinkusius kariūnus vrs. Artūras Golubovas. – Mes, seržantai, esame vykdytojai, tačiau jei reikės, tapsime ir planuotojais. Kritiniu atveju mes pakeisime jus. Kai būsime vienas kumštis, kartu planuosime, mes būsime komanda“. Pasak Artūro, po įstojimo į NATO karių darbo specifika ir tikslai yra tokie – kario palaikymas ir ugdymas, vertinamas komandinis karininko ir seržanto darbas: „Kai reikia, karininkas turi ateiti ir padėti ranką ant peties: „Sunku, bet padarome“, taip paskatindamas savo pavaldinius gerai dirbti. Būtina domėtis seržantų tarnyba, jais pačiais. Kai karininkui įteikiamas medalis už pavyzdingą tarnybą, dalis nuopelnų priklauso ir pavaldiniams“. Pasak Artūro, iš tiesų vadas turi būti ugnis, uždeganti aplinkinius, ji neturi būti šalta ar abejinga, juk pagaliau kariškius, kad ir kokio jie būtų rango ar laipsnio, daug kas sieja: „Vienas pulkininkas yra pasakęs: „Jei jūs manote, kad atėję į kariuomenę uždirbsite daug pinigų, klystate. Jūs aukojate šeimą, draugus, nes sąmoningai atsisostojote į šį kelią“. Iš tiesų profesionalui jau sunku ir nebeįdomu bendrauti su civiliais. Tavo gyvenimu tampa kariuomenė, tu pradedi kitus savo kolegas vadinti broliais ir tai vienas gražiausių žodžių, sujungiančių artimus žmones“, – baigė vrs. A. Golubovas.

Lijana Cibulskienė

Nuotraukos iš KAM archyvo